

STUDIJŲ DALYKO/MODULIO APRAŠAS

Kodas	Apimtis kreditais (ECTS)	Universitetas, Fakultetas	Katedra
EDU8001	5	VU Filosofijos fakultetas, VDU Socialinių mokslų fakultetas, KU Pedagogikos fakultetas	Edukologijos katedra Edukologijos katedra Edukologijos katedra

Pavadinimas

Šiuolaikinės ugdymo filosofijos problemos

Pavadinimas anglų kalba

THE PROBLEMS OF CONTEMPORARY EDUCATION PHILOSOPHY

Studijų būdas	Kreditų skaičius
Paskaitos	0,5
Seminarai	0,5
Konsultacijos	1
Individualus darbas	3

Anotacija lietuvių kalba (iki 500 simbolių)

Dalykas skirtas supažindinti studentus su šiuolaikinėmis ugdymo filosofijos paradigmomis, išugdyti studentų gebėjimą atpažinti ir analizuoti skirtingas ugdymo perspektyvas filosofinių prieigų požiūriu, tyrimų metodologijai taikyti tinkamas epistemologines nuostatas ir instrumentus. Studentai bus mokomi analizuoti ugdymo filosofijos tekstus ir aiškiai pateikti savo argumentais grįstą nuomonę, dalyvauti teoriniame švietimo diskurse tinkamai naudojant ugdymo filosofijos žodyną, savarankiškai planuoti edukologinius tyrimus metodologijai pasirenkant vieną ugdymo filosofijos kryptį.

Anotacija anglų kalba (iki 500 simbolių)

The aim of the course is to introduce students to a new contemporary paradigms of education philosophy, to foster their ability to recognise and analyse different educational perspectives from the philosophical point of view and to find out methodological access to the educational research. Students will be taught to analyse philosophical texts, participate in theoretical discourse and express their position using philosophical vocabulary, to plan and organize the research independently applying one of the philosophical (epistemological) paradigms for methodology.

Studijų rezultatai:

Sėkmingai pabaigę studijas, studentai gebės:

1. Apibūdinti šiuolaikinės švietimo/ugdymo filosofijos ištakas ir sampratų skleidimą bei įvairovę;
2. Apibūdinti vyraujančias švietimo/ugdymo filosofines sroves, išskiriant esmingiausius jų bruožus;
3. Įvardyti vyraujančias švietimo/ugdymo filosofijos sroves šiandienos Lietuvoje, švietimo sistemoje (formaliojoje ir neformaliojoje) bei platesniame visuomeniniame politiniame diskurse;
4. Atskleisti paradigmos sąvokos reikšmę bei pateikti paradigmos paraleliškumo, sankirtų bei prieštarų pavyzdžių pasaulio ir Lietuvos švietimo arenose;
5. Pagrįsti ugdymo tyrimų strategijų ir metodų metodologiją epistemologiniu pagrindu.
6. Parengti ir ginti savo tyrimo filosofinių pamatų apybraižas.

Turinys

1. Šiuolaikinės švietimo/ugdymo filosofijos samprata ir paskirtis: eklektiškumas, nesistemiškumas.
2. Filosofijos kaip ugdymo teorijos reikšmė.
3. Pragmatizmas (James, Dewey),
4. Analitinis ugdymas (Peters),
5. Egzistencialistinis ir fenomenologinis ugdymas (Denton),
6. Dialogo filosofija paremtas tarpkultūrinis ugdymas (Green),

7. Konstruktyvizmas (Berger, Luckmann, Schuetz),
8. Neomarksistinis ugdymas (Apple, McLaren, Giroux, Freire),
9. Feminizmas (Noddings) ir postkolonijinis ugdymas,
10. Postmodernus ugdymas (Usher, Edwards).
11. Postmodernizmo kritika (Burbules).
12. Hermeneutika ir ugdymas (Gallaher).
13. Švietimo diskurso konstravimas ir atpažinimas: stereotipai, prietarai, įtikinėjimo formos, mitinės konstrukcijos.
14. Galios, kontrolės ir ugdymo disciplinavimo priemonės filosofijos požiūriu (Apple, McLaren, Giroux, Foucault)
15. Popkultūros ir žiniasklaidos diskursai, jų įtaka švietimui ir ugdymui.
16. Rytų filosofijos ir religijų sklaida šiuolaikinėje vakarų visuomenėje ir jų įtaka netradicinėms ugdymo mokykloms.
17. Ugdymo filosofija Lietuvoje: tendencijos, problemos, kritika.
18. Epistemologijos kaip edukologinių tyrimų metodologijos reikšmė ir praktinis taikymas.
19. Paradigos: ontologinių, epistemologinių ir metodologinių idėjų sąsajos.
20. Epistemologinės nuostatos ir paradigos ugdymo tyrimuose.
21. Socialinė epistemologija ugdymo tyrimuose (Goldman).
22. Kritinė teorija pažinimo procese – feministinis, neomarksistinis, postkolonialinis pažinimo procesas (Harding, Harraway, Collins).
23. Socialinis konstruktyvizmas (hermeneutinė ir fenomenologinė perspektyva ugdymo tyrimuose).
24. Nuo epistemologijos prie tyrimo metodologijos: ugdymo tyrimų strategijų ir metodų epistemologinis pagrindimas.

Studijų pasiekimų vertinimas

Taikomas kaupiamasis vertinimas: esė (30 %); atsakymai į atvirus klausimus raštu per egzaminą (70 %).

Atsiskaitymo darbuose siekiama atskleisti, ar studentai geba:

1. Apibūdinti šiuolaikinės švietimo/ugdymo filosofijos ištakas ir sampratų skleidimąsi bei įvairovę;
2. Apibūdinti vyraujančias švietimo/ugdymo filosofines sroves, išskiriant esmingiausias jų bruožus;
3. Įvardyti vyraujančias švietimo/ugdymo filosofijos sroves šiandienos Lietuvoje, švietimo sistemoje (formaliojoje ir neformaliojoje) bei platesniame visuomeniniame politiniame diskurse;
4. Atskleisti paradigos sąvokos reikšmę bei pateikti paradigmų paraleliškumo, sankirtų bei prieštarų pavyzdžių pasaulio ir Lietuvos švietimo arenoje;
5. Pagrįsti ugdymo tyrimų strategijų ir metodų metodologiją epistemologiniu pagrindu.
6. Parengti ir ginti savo tyrimo filosofinių pamatų apybraižas.

Literatūra

1. Duoblienė L. Šiuolaikinė ugdymo filosofija: refleksijos ir dialogo link. Tyto alba, 2007.
2. Noddings N. Philosophy of Education. Stanford university, 1998
3. Globalization and education. Ed. by Burbules N.C., Torres C.A., London and New York: Routledge, 2000.
4. Usher R., Edwards R. Postmodernism and Education. London and New Yourk: Routledge, 1996.
5. Dewey J. Democracy and Education. Chicago, 1997
6. McLaughlin T.H. Šiuolaikinė ugdymo filosofija: demokratiškumas, vertybės, įvairovė. Kaunas, 1997.
7. McLaren P. The Educational Researcher As Critical Social Agent: Some Personel Reflections on Marxist Criticism in Post-modern Times of Fashionable Apostasy// Multicultural Research: A Reflective Engagement with Race, Class, Gender and Sexual Orientation. Ed. By Grant C.A. London: Falmer Press, 1999.
8. McLaren P. Schooling as Ritual Performance. Toward a Political Economy of Educational Symbols and Gestures. Rowman & Littlefield Publishers, Inc., 1996.
9. Apple M.W. Education and Power. New York and London: Routledge, 1995.
10. Peters R.S. The Aims of Education – Conceptual Inquiry// The Philosophy of Education. Oxford University Press, 1973.
11. Denton D. E. The Language of Ordinary Experience: A study in the Philosophy of Education.

New York, 1970.

12. Duoblienė L. Ideologizuotos švietimo kaitos teritorijos. Vilnius: VU leidykla, 2011. 261 psl.

13. Denzin N.K. Linkoln Y.S. (Eds.). Handbook of Qualitative Research. Sage Publications, 1994, 643 p.

14. Berger P.I., Luckmann T., Socialinės tikrovės konstravimas. Vilnius: Pradai, 1999.

Studijų dalyko/modulio rengėjai/dėstytojai

Prof. Lilija Duoblienė, Vilniaus universitetas, prof. Natalija Mažeikienė, Vytauto Didžiojo universitetas, prof. habil.dr. Ona Tījūnėlienė, Klaipėdos universitetas

Patvirtinta Edukologijos mokslo krypties doktorantūros komiteto 2011 m. rugsėjo 14 d. posėdžio nutarimu Nr. 1 (protokolo Nr. 3).